

SBB

"SBB" d.o.o.
Broj 468/2024
20. 05. 2024. god.
BEOGRAD

**Regulatorna agencija
za elektronske komunikacije
i poštanske usluge (RATEL)**

Palmotićeva 2
11000 Beograd

Република Србија
Регулаторно тело за електронске
комуникације и поштанске услуге
Београд

БРОЈ: 001371798 2024-016
ДАТУМ: 21-05-2024

Predmet: Prilog SBB-a javnoj raspravi u pogledu Nacrta Metodologije za sprovođenje Margin Squeeze testa kod utvrđivanja cena usluga ili paketa usluga

20.05.2024. godine

Serbia Broadband – Srpske kablovske mreže (u daljem tekstu: SBB) se zahvaljuje Regulatornoj agenciji za elektronske komunikacije i poštanske usluge na prilici da uputi svoje predloge na **Nacrt Metodologije za sprovođenje Margin Squeeze testa kod utvrđivanja cena usluga ili paketa usluga** (u daljem tekstu: Metodologija), kao i na produženju inicijalnog roka za izjašnjenje.

Predmetna Metodologije je jedan od ključnih dokumenata za proveru postupanja operatora sa značajnom tržišnom snagom u oblasti pružanja veleprodajnih usluga širokopojasnog pristupa, u kontekstu njegovih regulatornih obaveza, budući da od adekvatnosti Metodologije zavisi da li će operator sa ZTS proći *Margin Squeeze* test ili ne. Zbog toga je svim pitanjima koje uređuje ova Metodologija potrebno pristupiti temeljno i sveobuhvatno.

Polazeći od značaja Metodologije, SBB je zatražio pomoć od privrednog društva OXERA iz Velike Britanije, koja je jedna od vodećih konsultantskih kuća iz oblasti ekonomije i finansija koja ima značajno iskustvo u procesu oblikovanja regulative u oblasti elektronskih komunikacija (detaljnije informacije su dostupne na: <https://www.oxera.com/>). OXERA je sačinila temeljnu analizu pristupa objavljene Metodologije gde je ukazala na određene nedoslednosti ove Metodologije i dala predloge kako se te nedoslednosti mogu prevazići sve u kontekstu osnovnog cilja ove Metodologije – da napravi adekvatni test koji će realno pokazati da li je i kako operator sa ZTS, usklađen sa svojom regulatornom obavezom da ne vrši istiskivanje marže na tržištu Srbije.

U tom smislu, ukazujemo RATEL-u na oblasti u kojima je potrebno unaprediti nacrt Metodologije kako bi ona odgovorila svojoj osnovnoj svrsi, i to:

- **Uzimanje u obzir novije preporuke Evropske komisije koje se odnose na ovu oblast –** RATEL se u Metodologiji poziva na Preporuku Evropske Komisije 2013/466/EU¹, koja je u

¹ Preporuka Evropske komisije 2013/466/EU od 11. septembra 2013. godine o jedinstvenim obavezama nediskriminacije i troškovnim metodologijama u cilju promocije konkurencije i poboljšanja investicione klime na području širokopojasnog pristupa, dostupna na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013H0466>.

februaru 2024. godine zamenjena novom Preporukom²³, te je prirodno da se Metodologija zasniva i u najvećoj meri uzima u obzir upravo najnoviju preporuku;

- **Tretman prihoda i troškova tokom vremena bi trebalo da se zasniva na pristupu „diskontovanih novčanih tokova“ (skraćeno DCF)**, koji uzima u obzir tokove prihoda i troškova tokom prosečnog korisničkog veka proizvoda ili usluge (ACL) i procenjuje neto sadašnju vrednost (NPV) tih novčanih tokova po ponderisanom prosečnom trošku kapitala (WACC) i koji je kao takav primer dobre prakse u EU, i preporučan je od strane Evropske komisije u Preporuci broj 2024/539;
- U vezi sa gore navedenom tačkom, **RATEL-ov pristup u izračunavanju „razumne zarade“**, pati od značajnih konceptijskih problema, pre svega u pogledu toga da predloženi metod vodi ka nepravilnom obračunu „razumne zarade“, budući da RATEL predlaže primenu WACC na iste troškovne stavke više puta — jednom prilikom obračuna troškova sopstvene mreže i maloprodajnih troškova i opet kao prilagođavanje za iznos razumne zarade, čime potencijalno dvaput računa potrebne prinose.
- **Isključivanje troškova i prihoda od usluga mobilne telefonije iz testa.** RATEL predlaže da se prilikom testiranja paketa usluga koji uključuju proizvodi mobilne telefonije isključe troškovi i prihodi od usluga mobilne telefonije, što potencijalno olakšava operatoru sa ZTS da prođe MST dajući velike popuste na element usluga mobilne telefonije u okviru paketa usluga;
- **U opisu Metodologije nedostaju bitne informacije kako bi se pravilno ocenili efekti njene primene u praksi**, te je neophodno da se RATEL odredi naročito u odnosu na sledeća pitanja:
 - *Nije jasno precizirano da li će se Margin Squeeze Test primenjivati na nivou pojedinačnih usluga ili na nivou agregatnog portfolija* – na tržištu Republike Srbije, primereniji je pristup koji se zasniva na pojedinačnim uslugama;
 - *Potrebno je jasno istaći da će se koristiti troškovni standard LRIC+* - iz nacрта Metodologije se posredno može zaključiti da će se ovaj standard primenjivati, ali je neophodno da se to eksplicitno navede;
 - *Izostanak objašnjenja metoda procene troškova razumno efikasnog operatora (REO)*, radi prilagođavanja iznosa za ekonomije obima u situacijama kada se troškovi i obim poslovanja različitih privrednih subjekata međusobno razlikuju. Metodologija ne pojašnjava ni koja je to konkretna stopu WACC koja bi se koristila i na čemu bi se ona zasnivala. Budući da u ovakvom obliku – bez potrebnih dodatnih informacija može doći do brojnih problema u praksi, smatramo da bi RATEL morao da pruži dodatna pojašnjenja

² Oxera: Ocena predložene RATEL-ove metodologije za sprovođenje „margin squeeze“ testa, 17. maj 2024. godine.

³ Preporuka Evropske komisije (EU) 2024/539 od 6. februara 2024. Godine o regulatornoj promociji gigabitne konektivnosti, dostupna na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2024/539/oj>.

koja se tiču REO ili da primeni tzv. prilagođeni pristup jednako efikasnog operatora EEO, što je u skladu sa primerima dobre prakse.

Detaljniji predlozi i sugestije, kao i sveobuhvatno obrazloženje naše pozicije u odnosu na Metodologiju dati su u dokumentu **Oxera: Ocena predložene RATEL-ove metodologije za sprovođenje „margin squeeze” testa**, koji prilažemo kao sastavni deo našeg priloga javnoj raspravi, na srpskom i engleskom jeziku.

Molimo Vas da predložene komentare temeljno razmotrite i inkorporirate u finalnu verziju nacrtu Metodologije. Takođe, ukazujemo da smo otvoreni da nastavimo razgovore o ovoj važnoj temi i nakon formalnog okončanja javne rasprave.

S poštovanjem,

Za SBB

Milija Zeković, direktor

